

ប្រទេសកម្ពុជា៖ អ្នករាយការណ៍ពិសេស អ.ស.ប អំពាវនាវឲ្យមានការស្តារឡើងវិញនូវ ប្រជាធិបតេយ្យ និងសង្គមស៊ីវិលដ៏រស់រវើក

ហ្សឺណែវ (១១ ធ្នូ ២០១៧) ខណៈពេលដែលពិភពលោកអបអរសាទរការចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស នៅថ្ងៃទី១០ ធ្នូ ១៩៤៨ ប្រទេសកម្ពុជាគួរដាក់មកក្នុងប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្សរបស់ខ្លួន ហើយធានាឲ្យមានសេរីភាពពេញលេញដល់សង្គមស៊ីវិល និងអ្នកសារព័ត៌មានដើម្បីឲ្យពួកគេអាចធ្វើប្រតិបត្តិការបាន នេះបើតាមប្រសាសន៍របស់អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។

អ្នករាយការណ៍ពិសេស បានមានប្រសាសន៍ថា “ខ្ញុំបារម្ភក្រៃលែងចំពោះការរំលាយគណៈបក្សសង្គ្រោះជាតិ (CNRP) កាលពីថ្ងៃទី ១៦ ខែវិច្ឆិកា ការហាមឃាត់សមាជិកគណៈបក្សសង្គ្រោះជាតិចំនួន ១១៨ រូប មិនឲ្យធ្វើសកម្មភាពនយោបាយក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំ ហើយនិងការបែងចែកអាសនៈជាប់ឆ្នោតរបស់គណៈបក្សនេះទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ទៅឲ្យសមាជិកទាំងឡាយរបស់គណបក្សកាន់អំណាច និងគណបក្សផ្សេងទៀតដែលមិនត្រូវបានប្រជាជនបោះឆ្នោតឲ្យ”។

“ការណ៍នេះបានបដិសេធមិនទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ប្រជាជនមួយភាគធំក្នុងការចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ តាមរយៈតំណាងដែលពួកគេបានជ្រើសរើសដោយសេរីនាពេលកន្លងមកនេះ”។

ប្រធានគណបក្សសង្គ្រោះជាតិដែលត្រូវបានរំលាយ លោក កឹម សុខា ដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនកាលពីខែកញ្ញា នៅតែត្រូវបានបន្តជាប់ឃុំខ្លួននៅក្នុងពន្ធនាគារ ទាក់ទងនឹងបទចោទប្រកាន់ពីបទអត្តាធិប្បាយដែលលោកបានធ្វើឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ អំពីយុទ្ធសាស្ត្រនយោបាយនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានរបស់លោក ដើម្បីតតាំងជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្ន។ សមាជិកជាច្រើនផ្សេងទៀតរបស់គណបក្សមួយនេះ បានចាកចេញពីប្រទេស ហើយមានការរាយការណ៍ថា សមាជិកផ្សេងទៀតទទួលរងការគម្រាមកំហែងពីអាជ្ញាធរ និងការគាបសង្កត់ឲ្យ “ចុះចូល” ជាមួយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដែលជាបក្សកាន់អំណាច (CPP)។

អ្នករាយការណ៍ពិសេសបានប្រសាសន៍ថា “ដោយការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិដើម្បីឡើងនាខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៨ នេះ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់រដ្ឋាភិបាល ស្តារឡើងវិញនូវលំហសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូបដើម្បីឲ្យពួកគេអាចអនុវត្តសិទ្ធិយរឈ្មោះបោះឆ្នោត ដោយពុំមានការភ័យខ្លាច និងការគំរាមកំហែង”។

“រដ្ឋាភិបាល បានដាក់វិធានការតឹងរឹងទៅលើសង្គមស៊ីវិល និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ដោយបិទ និងផ្អាកសកម្មភាពរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងក្រុមហ៊ុនប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយមួយចំនួន ព្រមទាំងធ្វើការផ្តោតគោលដៅទៅលើបុគ្គលមួយចំនួននៅក្នុងស្ថាប័នទាំងនោះ។ ការដាក់វិធានការតឹងរឹងនេះគ្រាន់តែជាការទទួលបាននូវលទ្ធផលខកចិត្ត ហើយនិងដកហូតនូវយន្តការសំខាន់មួយសម្រាប់សង្គមស៊ីវិលក្នុងការសួរដេញដោល ជជែកវែកញែក និងតតាំងគំនិតយោបល់ ដោយបើកចំហ ប៉ុណ្ណោះ។

លោកស្រី ក៏បានសង្កត់ធ្ងន់ថា មុនពេលបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ រាល់ការរិះគន់ និងការជជែកដេញដោលផ្នែកនយោបាយ ព្រមទាំងការទទួលបាននូវប្រភពព័ត៌មានផ្សេងៗ គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដើម្បីធានាថា អ្នកបោះឆ្នោតអាចយល់ដឹងអំពីគោលនយោបាយ និងគោលបំណងរបស់តំណាងរបស់ពួកគេ។

អ្នកស្រី ក៏បានគូសបញ្ជាក់បន្ថែមទៀតថា៖ “នេះគឺជាពេលវេលាសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ឆ្លុះបញ្ចាំងលើផ្លូវដែលប្រទេសរបស់ខ្លួនកំពុងតែធ្វើដំណើរ។ ការស្តារឡើងវិញនូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការទទួលយកសង្គមស៊ីវិលដ៏រស់រវើក សូម្បីតែសង្គមស៊ីវិលដែលអាចរិះគន់រដ្ឋាភិបាល គឺមិនគ្រាន់តែជាសិទ្ធិមនុស្សទេ វាថែមទាំងជាការត្រួសត្រាយផ្លូវសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងសន្តិភាពយូរអង្វែងផងដែរ”។

អ្នករាយការណ៍ពិសេសគូសបញ្ជាក់ថា ការរឹតត្បិតសំឡេងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា នៅទីបញ្ចប់ អាចគំរាមកំហែងដល់ស្ថេរភាពដែលរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជាបានកសាងវាដោយលំបាកនោះ។

អ្នកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ ស្ទីត បានមានប្រសាសន៍ថា “ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងស្ថិតនៅផ្លូវបំបែកមួយដ៏សំខាន់។ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនធ្លាប់មានពីមុន បានជួយលើកមនុស្សជាច្រើនឲ្យរួចផុតពីភាពក្រីក្រ និងបានផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដើម្បីលើកកម្ពស់ការការពារសង្គម និងសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ ការងារសមរម្យ និងការថែទាំសុខភាព”។

អ្នកស្រី បានមានប្រសាសន៍បន្ថែមទៀតថា “ប៉ុន្តែដើម្បីរក្សាបាននូវសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម វាជាប្រការសំខាន់ដែលត្រូវគោរពសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ មានដូចជា សេរីភាពសារព័ត៌មាន និងសេរីភាពបញ្ចេញមតិ ការជួបជុំដោយសន្តិវិធី និងបង្កើតសមាគម។ អ្នកស្រី បានមានប្រសាសន៍ថា មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាលែងស្ថិតក្រោមការស៊ើបអង្កេតទៀត ហើយអាចវិលត្រឡប់ទៅរកការងាររបស់ខ្លួនវិញនោះ “គឺជាជំហានមួយក្នុងទិសដៅត្រឹមត្រូវ”។

អ្នកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបានបន្ថែមថា “សេចក្តីប្រកាសសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខា ៧០ ឆ្នាំមកហើយ បើគិតនៅឆ្នាំក្រោយ បានចែងពីចក្ខុវិស័យសកលអំពីសន្តិភាព ការអភិវឌ្ឍន៍ និងស្ថេរភាព ដោយផ្អែកលើ សេរីភាពរួចផុតពីភាពភ័យខ្លាច និងទុក្ខ។ ទាំងពីរនេះផ្សារភ្ជាប់គ្នាយ៉ាងស្អិតរមួត ហើយមិនមានមួយណាលេចជារូបរាងបានដោយមិនមានម្ខាងទៀតឡើយ។”

អ្នករាយការណ៍ពិសេសបានកត់សម្គាល់ថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទើបតែបានប្តេជ្ញាចិត្តជាថ្មីចំពោះចក្ខុវិស័យនេះ តាមរយៈរបៀបវារៈអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ឆ្នាំ២០៣០ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ ដែលកំណត់គោលដៅដើម្បីកសាងសង្គមប្រកបដោយសន្តិភាព និងយុត្តិធម៌ រួមជាមួយការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពក្រីក្រ និងភាពអត់ឃ្លាន នៅក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយសង្គមស៊ីវិល។

ចប់

អ្នកស្រី សាស្ត្រាចារ្យ វណ្ណ ស្ទីត (ចក្រភពអង់គ្លេស) ត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប តែងតាំងក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៥ ជាអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។ ក្នុងនាមជាអ្នករាយការណ៍ពិសេស អ្នកស្រី គឺជាផ្នែកមួយនៃអ្វីដែលគេស្គាល់ថាជានីតិវិធីពិសេសរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ នីតិវិធីពិសេស (ដែលជាស្ថាប័នធំបំផុតមួយរបស់អ្នកជំនាញការងារករ ជុំវិញប្រព័ន្ធសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប) គឺជាឈ្មោះទូទៅមួយនៃយន្តការងារករ ឃ្លាំមើល និងស្វែងរកការពិត របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ អ្នកកាន់អណត្តិរបស់នីតិវិធីពិសេស ជាអ្នកជំនាញការសិទ្ធិមនុស្សករ ដែលតែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីដោះស្រាយទាំងស្ថានភាពជាក់លាក់នៃប្រទេសនីមួយៗ ទាំងបញ្ហាតាមវិស័យមួយៗ នៅគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃពិភពលោក។ ពួកគេមិនមែនជាបុគ្គលិក អ.ស.ប ទេ ហើយឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការណាមួយ។ ពួកគេបម្រើការក្នុងសមត្ថភាពបុគ្គលរបស់ពួកគេផ្ទាល់ និងមិនទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍ពីការងាររបស់ខ្លួនឡើយ។

សូមឆែកមើលរបាយការណ៍របស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីកម្ពុជា។

សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប គេហទំព័រប្រទេស - [កម្ពុជា](#)

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម និងការសាកសួរព័ត៌មានផ្សេងៗសូមទាក់ទងមក អ្នកស្រី (Jennifer Kraft) តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩២៨ ៩៨៣០ ឬ អ៊ីម៉ែល jkraft@ohchr.org)

សម្រាប់ការសាកសួរព័ត៌មាន អំពីអ្នកជំនាញការងារករ ជុំវិញប្រទេស អ.ស.ប សូមទាក់ទង៖

លោក ប្រេអិន វៀលសិន (Bryan Wilson) អង្គការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩១៧ ៩៨២៦ ឬ អ៊ីម៉ែល mediaconsultant2@ohchr.org)

តើលោក អ្នក ខ្វល់ខ្វាយអំពីពិភពលោកដែលយើងរស់នៅឬទេ? អញ្ចឹង យើងត្រូវក្រោកឈរដើម្បីសិទ្ធិមនុស្សនៅថ្ងៃនេះ #Standup4humanrights និងចូលទៅកាន់ទំព័រហ្វេសប៊ី <http://www.standup4humanrights.org>